

ישוב פעם יסלח נא לי מר ע. בן-עזרא, שסוף סוף אינו אבן-עזר א, ולא ישית עלי הטאת על התיוקן הקטן הזה, כי הלא אנשים אחרים אנה-נו, וידעתי כי כל הפצו ומנמתו רק לזכות את ישראל ולהסיר מכשול מפיחם—בבקשה...

* * *

שאלתי את אחד מחובבי התיאטרון בתל-אביב אם ראה את התכנית השלושים של „המטא-טא“?

— כן, ענה ידידי, ראיתי. אבל ה„מטאטא“ הפסיד אצלי הפעם. שלשה גרוש... — מה? טעות בחשבון או הנחה? — לא!—הוא עונה—סניתי כרטיס בשבעה גרוש וצחקתי בעד עשרה... —

* * *

ולאחרונה — מעשה ביהודי וקו ומריבד בת"א, בעל בעמיו, אב לבנים גדולים וקרוב לשבעים שבא בזמן האחרון לבית יהודי פולני הגר עם מש-פחתו בארץ זה שמונה שנים ויש לו בת יהודה צעיריה ויפה-פיה:

— רוצה אני להביא אותו שר לבתכם, אמר הישיש לאב, שידוך טוב בשבילה... — ומי הוא המעמד הזה?

התחיל הוקן מתקן את זקנו הלבן כחלב, מש-תל קצת ואומר:

— המ... זה—אני בעצמי!... אבל אל תשכחו: שלשה בתים שלי בלב תל-אביב אני מעביר על שמה... שלשת אלפים לאמי בבנק לפקודתה, והעיר-קר: שלש מאות דונם פרדם נושא פרי על שם אשתי העתידה!...

האב הביט רגע אל הקרחת הלכנה והנוצצת על ראש ה„חתן“ כראש החרמון באביב, והאם הת-חילה מונה באצבעותיה את גודל הרכוש.

— נשאל את פי הנערה... היתנה תשובתו של האב.

שאלו את „פי הנערה“ והיא הסכימה, כמובן, להציג-הראשונה—לגדוניה. ובנוגע לשידוך עצמו, ציחה לחתן-השרכז לשלח את בנו השלישי, הצעיר...

וענה לו היהודי הלזה בנחת להשיב חימה אל תדאגן היעזר לך ותשלם. ואמר לו הערב:

— הן ה" יוכל לעזר לך לשלם?

— על זה לא השבתי, ענה בעל-החוב.

המנהל והפקידים בירמולקות צחקו כלם וגם הלזה בתוכם: רק הערב לא צחק...

* * *

ויסלח נא לי מר ע. בן-עזרא בעל ה„טעויות כושרשות“ ב„לשוננו לעם“ אם יבוא איש פשוט כמוני ויעז להראות לו על טעות אחת המוש-רשת גם אצלו בהוספת „דאר היום“ מיוב ששי החולה, ושעלינו לשרש אתהיה בעוד מועד.

בסעיה די מעיר בן-עזרא על „טעות מושרשת בפי המון שהיא הולכת וחודרת גם לתוך הספרות והיא השאלה „כמה השעה?“, וצריך לאמר, לפי דעתו, „איו שעה?“. וכי ישאל, למשל, בהוראת בהורתו עם השכה „איו שעה?“, לא הביט גם אל שעוניה הקטן אשר לזרועה הלבן ותען: „שעת רצון, חביבי, שעת רחמים... או שעה שחורה, ידידי!“—הכל לפי תנאי הזמן ומצב-הרוח...

ומזכיר לי דבר זה מעשה שהיה בד"ר אידר, ראש ועד-הצירים, שהשתדל ללמד עברית ושגר על לשונו בקושי גדול את המלה התל-אביבית: „בבשעה!“, שהיא משמשת לכל דבר במקום: „פליו!“, „בעטטעו!“ או „סיל-וואו-פליו“ וכיו"ב.

פעם בא אליו אליעזר בן-יהודה לבקרו בביתו בשבת, וכשפתח ד"ר אידר לפניו את הדלת בקש מהכנים את אורחו הגדול בעברית והתחיל לומר: „ב-ב-שעה!... ב-ש-ב-שעה! ב-ב-ש-שעה!“ כי שכה המסכן את תלמודו העברי ונשתכשה בפיו המלה האדורה „בבקשה“.

ואולם כדי להוציאו ממבוכתו אמר לו בן-יהודה: אדוני הדי"ן אומרים בעברית לא ב-ב-שעה! אף לא „בבקשה“ כי אם— בבבבבבבב (והכנינה מלעיל על ה„כף“ נוסח ספרד).

וכן הוא גם בנידון דידן: אומרים לא „כמה השעה?“, ולא „איו שעה?“, כי אם— **מה השעה?**

הכדיב פרץ בצחוק אדיר ואמר: — לעולם לא עלה ולא יעלה על דעתי לפנות לאלוהים כדי להשיג צעירה תיליפוניסטית בדואר... **ולפני** זמן מה פנשני יהודי חדש בעירנו שעלה מהסוכנות בהחוב „ממילא“ בדרך אשר ליד המגרש הרוסי, ושאל ממני: היכן גר דוקטור פלוגיץ?

— בשכונת ריחמה, עניתי לו.

— והיכן היא ריחמה?

— ע"י זכרון-משה, השבתי לו.

— והיכן זכרון-משה?

— את זכרון-משה אינו מכיר? — שאלתי בתמיה ועמדתי לפניו כ„ציצרון“ אמיתי—ילך כבודו ישר ברחוב יפו עד „המשביר“ ומשם יעלה ימינה ויחכיב שמאלה ושוב יעלה ימינה ואחר כך שמאלה...

ואולם מתוך עיניו של היהודי שלי הכרתי כי אינו בקי בכ"כ בהתעמלות של „ימין, שמאל!“ ימין שמאל!“, נטלתי את מקלי והתחלתי מצויד לי על הארץ, כמורה לכתובת-הארץ, מפנה שלי-מה—והוא עקב בעיניו את ה„זינואים“ שלי על הקרקע בואכה ריחמה, ופתאום „טיק-טיק-טיק-טיק-טאק!“ מוטור-סיוקל ממשלתי עם דגל קטן לפניו עבר במהירות הבזק על המפה שלנו וקלצל ברנע אחד את כל רחובות ירושלים—הלכה המורדך די טרפון!

ובראותי את היואש הנשקה מעני היהודי האומלל שלי, משכתי הצדה והתחלתי את עבודתי כחדש. — האב אין כאן, שאל בתמימות, מפת ירושלים כמו בתל-אביב?

— שכחת, ידידי—השבתי לו—כי שם בעיר העברית יש דיזנגוף וכאן בעיר הכירה יש לנו— ראגיב נאשאיביב!...

* * *

נכנסתי לאחד הבנקים בעירנו ומצאתי שם יהודי בעל-חוב שלא שלם את שטריו והערב שלו עומד וטיען אליו במרידות:

— מה עשית לי? האם עלי לשלם בערך?!

אמר נא בעצמך: מהיכן אקח?!

הפזמון הידוע...

— אבל, מוסיף הוא לפני הפרדנו בתלפיות, ה„פאסל מודחק“, ז"א החלק המצחיק של הקומדיה הוא זה: אחר המפלה שקבל ר' משה קוימא וכל חברי משלחת מלאכים רעים מאת הנציב, שב סו וועף למשרדו. „בידנא נוכלום!“ (אני רוצה להפגן) —צעק הזקן — מבל ה„מסכרה“ הזו... „שוי? (מה?) שחוק ילדים עושים לנו? אני רוצה ללכת!... — „טאיב!“ (טוב מאד), ענה לו מזכירו, אבל מי ישלם שגר דירה בעד משרדינו?

— ה„אומה!“ ענה נמרצות ר' משה האיש, ה„אומה“ המושלמית והנוצרית לא תוכל לשלם איזה מאות לירות?!

— „נאעאם יא סירי“ (כן, אלופי), השיב המזכיר, אבל ה„אומה“ הן לא התמה על הקומביאלים כי אם אתה... בעל-חבית יגבון ממך ולא מה„אומה“...

בקיצור, כשקפץ תלמידי המתורבש מעל ה„טרומביל“ הרכין עצמו אל אזני ולחש: „היום יומכם ומחר יבוא יומנו, שא—קום!... גם-כן פזמון ידוע!

* * *

בהיפה ספרו לי את המעשה היפה הזה: הכדיב התאכסן בזמן האחרון במלון הכי גדול בארצנו ורחץ את בשרו באמבט הסמוך לחדרו. אחר הטבילה התפלל בדבקות, כדרכו, וכפעם בפעם נשמע מפיו „אללאה! אללאה!... אללאה!...“

הנער המשרת, צעיר וטירון, שקבל פקודה לעמוד כל הזמן לשרותו ולפקודתו של האורח הני דול על יד חדרו, חשב לתומו, כי הרוחץ קורא „האללו!“ ומנסה לשוא להשיג את מספר התיליפון אשר בחדרו. ירד ה„פיקולו“ כחץ מקשת אל המש-רד:

— ה„פרינץ“ אינו יכול להשיג את מספר התי-ליפון!

המנהל מהר ועלה במעליות החשמלית להת-נצל לפני הוד רוממותו, ואגב האשים את השרות התיליפוני שבארץ ואת הצעירות שאינן עונות תמיד...

אמר עזמות...

עם ילקוטו ברהובץ... איי-איי-איי, חבל!...

ולך ספר לו ל„תנא-קמא“ זה ולחל החבריא הצעירה הזו כי זה לא ברזילי הגלעדי ולא ברזילי מראש-פינה וגם לא ד"ר אייזנשטאדט מ„לשוננו“, — שניהם יבדלו לחיים ארוכים — כי אם יהושע אייזנשטאדט אשר שינה בא"ו את שמו ל בר-זילי. זהו הרומנטיקן של תנועת חבת-ציון, שהפרינציפ שלו היה, כידוע: „על הארץ או בתוך הארץ, אבל לא מהארץ“. פה היה „בתוך הארץ“ והמלמה הטרידתהו רחוק מהארץ, ועכשיו מן-בילים את עצמותיו מנייבה אל הארץ...

כך, כך, עזמות ידידי!

עוד מעט ושכהו אצלנו גם: מי היה שייני-קיי, זה העסקן הציוני „באר אכסלנס“ שהיה לנו בא"י, וראש הביקויים מ„קרית כפר“, ישראל בלקינד — מאן דכר שמיה! אף מצבה לקברו בראל"ץ לא הוקמה, כמדומני, עד כה.

קה נא, למשל, את עולו „רוסלאן“ או את עילי פולין ושאלם „בהרם“: מי היה ענתבי ומה פעל אפרים כהן בארצנו? ואחרון חביב — המוהיקני האחרון מהו"צ הראשונים, שיסד את ראש-פינה ומשמר הירדן, אלא שמוזלו הרע גרם להוולד ברומניה ועייב לא פושתי את שמו בין „החולמים ולוחמים“, ומתגולל בן-השמונים בק"ס צפת ואין זכר לו בין בעיי-היובלים בת"א...

* * *

ולבלי אשכה חלימה את הענין רוצה אני להקדים ולספר לכם מניה-וביה את אשר שמעתי מפיו הקדוש של תלמידי מבני-דודנו שנזדמן עמי בשבוע זה לתוך המכונית של תלפיות.

— ישנה, הוא אומר לי בעברית-המעורבת שלו ומתוך לחישה ורמיזה, תנועה חדשה במהננו... „הם“ כלומר: בני עשרת השבטים עושים את כל ה„האראכה“ (הכחה) הזו בנייגוי...

אין זו בדיחה, רבותי, אלא מעשה שהיה: בשבת קודש זו, אחר גמר האספה הפומבית של הריביוניסטים באולם „עדן“ בירושלים לרגלי הקרבן החדש שנפל חלל בוואדי הווארת, נתחלקו בין הקהל אלפי פיסות-ניר ולבנות ועל כל אחת מהן נוצצה „טיפת דם“ — זכר לדם הנקי של בנימיני אשר נשפך חינם...

ונשאלת השאלה: מי הוא זה ואיזהו הנבון שהתנדך לתת אלפי טיפות מדמו? או איך—מה שהוא יותר פשוט וגם יותר אפשרי—תלכו וקנו בחנות הראשונה בקבוק דיו אדומה לתכלית זו?

איך שלא יהיה: זוהי כודאי המצאה אורגני-גינליית מצד הריביוניסטים וגם גבורה מצד דב להשתמש בצבע אדום, ולו גם טיפה אחת קטנה!

עת לעשות, הפרו תורתך!...

* * *

„עזמות“ יקירי!

אי אפשר לי שלא לספר לך את זה: לפני ימים אחרים נסעתי ברכבת בהברת צעירים וצעירות מבני העיר והמושבה ונכנסנו בשיחה רחבה ע"א „ברית ראשונים“ וע"א בוני הישוב החדש והישן.

פתאום נזכרתי ואמרת: הידעתם, חבריא, כי כקרב יגיע חנה ארונז של ברזיליץ?

— מה?—נבהל ופץ ממקומו אחד הצעירים מהכי גליפאי — ברזילי מתי? !... הן רק לפני שבוע פגשתיו בראש-פנה?... זה אי-אפשר!... — כיצד?—העירותי לו לאותו בחור המסכן— את איוזנשטאדט, את יהושע ברזילי אינכם מכירים?...

כאן נתערב בחור שני מירושלים:

— את ד"ר אייזנשטאדט? זה מועד הלשון?...

בדאי שאני מכיר אותו!... כמה פעמים פגשתיו